

DEZVOLTAREA POTENȚIALULUI CREATIV LA COPILUL DE VÂRSTĂ PREȘCOLARĂ PRIN ACTIVITĂȚILE DIN GRĂDINIȚĂ

REZUMAT

Am urmărit manifestările creative ale copiilor preșcolari în jocurile de creație cu subiecte din viața cotidiană, folosind metoda observației; la activitățile de educație artistico-plastică am folosit metoda analizei produselor și la activitățile de educarea limbajului am folosit teste de psihodiagnoză aplicate individual, în etapa jocurilor alese (nu în activitățile comune), într-un climat psiho-afectiv stimulativ și într-un interval de timp limitat, de la 3 la 7 minute, consemnând răspunsurile copiilor, pentru a le putea analiza ulterior și am utilizat chestionarul pentru părinți în vederea identificării stilurilor parentale care pot influența modul în care se exprimă creativitatea copiilor.

Am constatat că aceste tipuri de activități stimulează potențialul creativ al copiilor îmbogățind experiența lor cognitivă și afectivă. Copiii au descris imagini folosind, majoritatea dintre ei, foarte multe idei exprimate în propoziții dezvoltate. Au folosit comparații, expresii plastice, au făcut supoziții, au stabilit relații de cauzalitate și au explicat fenomene percepute de ei. Au fost foarte inventivi și creativi în găsirea unor soluții, în situații noi: întrebuintările date cutiei goale de Fanta, rezolvarea situației în care le este sete și nu curge apa la robinet, adăugarea unui nou episod la povestea „Albă ca zăpada și cei 7 pitici”, găsirea unor titluri pentru tabloul descris, transformarea figurilor geometrice în obiecte și ființe (prin desen).

IPOTEZA

Activitățile din grădiniță influențează dezvoltarea potențialului creativ la copiii de vârstă preșcolară.

Întrucât preșcolarul dispune de un potențial creativ, susținut de manifestarea pregnantă a trebuințelor de cunoaștere, de independență și de relații interpersonale, stimularea acestor trebuințe ar trebui să conducă la întreținerea și potențarea manifestărilor creative ale preșcolarului.

Dacă aplicăm un program coerent și cursiv de exersare a capacității creatoare a copilului pe parcursul preșcolarității, prin activitățile din grădiniță, atunci disponibilitatea creativă a copilului de vârstă preșcolară se manifestă pregnant în expresiile și conduitele emoționale, în joc, în desen și în activitățile de comunicare verbală.

REZULTATE

Majoritatea copiilor au obținut rezultate foarte bune, cu punctaje situate la limita de sus a scalei de apreciere.

Desenele copiilor au avut număr mare de elemente, categorii de elemente și elemente compoziționale neobișnuite. Astfel 11 copii au obținut 5-9 p și doar 4 copii au obținut 3p.

Se poate trage concluzia că activitățile de lecturi după imagini, povestirile, memorizările, activitățile de cunoașterea mediului, jocurile didactice și jocurile exercițiu, de exersare a vorbirii, activitățile de educație pentru societate, activitățile de educație artistico-plastică, activitățile practice, în care s-au transmis cunoștințe și s-au format deprinderi, influențează dezvoltarea potențialului creativ al copiilor și constituie un antrenament continuu în acest sens. De asemenea, evaluarea chestionarelor pentru părinții acestor copii a relevat că, părinții în cauză, au stiluri educaționale permissive (11 – democrat, 2 – prietenos și 2 – protector) care încurajează manifestările creative ale copiilor.

DISCUȚII

Rezultatele cercetării noastre au dovedit rolul extrem de important, al activității din grădiniță, pentru dezvoltarea potențialului creator al copiilor de vârstă preșcolară și necesitatea de a concentra cât mai multe activități în jurul acestui obiectiv, pentru a se constitui într-un antrenament continuu.

Analiza individuală și cea globală a răspunsurilor copiilor, a desenelor și a manifestărilor în jocul de creație, la toate testele, ne-au prezentat fiecare copil cu potențialul lui imaginativ, cu interesele cognitive și caracteristicile aptitudinal-volitiv.

Au fost copii care au descris situația creată de căderea de zăpadă, care a îngreunat firele electrice și locuitorii au rămas fără electricitate, doar văzând stâlpii de electricitate în tabloul de iarnă pe care l-au descris. Alt copil a spus că el vede că este un lac, în depărtare, pentru că prezența nuanțelor de mov și gri, în planul de sus al tabloului, este pentru el un indiciu sigur. Ne-a încântat și copilul care a spus că, acoperite de zăpadă, casele seamănă cu niște prăjituri cu frișcă. O fetiță lua deja atitudine împotriva copiilor mai mari și „răi care îi loveau cu bulgări pe copiii mai mici”. Prezența unui om lângă o mașină, le-a oferit copiilor prilejul să descrie cum a înghețat parbrizul și ce face șoferul în această situație.

În multe dintre desenele copiilor am întâlnit o bogăție de detalii impresionante: în cameră erau desenate, în afara jucăriilor preferate (foarte numeroase), telecomanda, steagul României, florile de la geam, tablouri cu detalii, perne, covoare cu modele și un copil s-a desenat chiar și pe el. Scena din povestea „Albă ca zăpada și cei 7 pitici” a fost redată cu toate aceste personaje, la cei mai mulți fiind plasate într-un spațiu cu munți, cu casa piticilor, cu hornul fumegând, casa înconjurată de gard, pădure, cărare. Multe desene înfățișau pe Albă ca zăpada și piticii cu impresionante detalii ale chipului și vestimentației. Mai adăugăm și multitudinea de culori folosite și armonios îmbinate. Povestea de iarnă i-a determinat pe copii să înfățișeze practicantii ai sporturilor de iarnă, cu detalii legate de pânze și schiuri, iar unul dintre copii a desenat și câteva elicoptere foarte corect și frumos realizate.

răspunsurile date pentru întrebunțările cutiei goale de Fanta, ne-a amuzat copilul care o ducea la mamaia să își facă sperietoarea de păsări și am mai reținut, în afara soluțiilor gen: cutie pentru nasturi, pentru jucării mici, pentru ace, pentru râme, situația în care o transformau în vază (fetele), în lopățică sau în diverse jucării (prin decupare).

Un copil a spus că o duce la reciclare. Situația în care le era sete și nu curgea apa la robinet nu a ridicat probleme. S-au gândit imediat să meargă la izvor să ia apă (avem în cartier un izvor), să meargă la magazin, să ceară de la un vecin, să mănânce un fruct.

În jocul „De-a circulația”, au fost niște agenți de circulație cu multe probleme: au întâlnit șoferi care încalcă regulile de circulație, au ridicat permise, dar și șoferii au fost descurcări și au găsit mai multe scuze pentru situațiile create.

Nivelul general al grupei ne încurajează să abordăm în continuare procesul instructiv-educativ din perspectiva stimulării potențialului creativ al copiilor.

Acțiunile educative continue și organizate în vederea stimulării și dezvoltării potențialului creativ vor fi centrate pe:

- îmbogățirea reprezentărilor despre obiecte, fenomene, situații;
- formarea receptivității față de probleme;
- însușirea unor modalități de operare a gândirii, atât algoritmice, cât și euristice;
- dezvoltarea gândirii divergente și convergente;
- însușirea principalelor procedee imaginative;
- dezvoltarea imaginației reproductivă și a imaginației anticipative;
- dezvoltarea trebuinței de cunoaștere și cristalizarea primelor elemente ale viitoarelor interese științifice și creative;
- dezvoltarea trebuințelor de independență, de autoexprimare, de autodepășire;
- cultivarea spontaneității și independenței;
- formarea capacității de exprimare a propriilor idei și soluții;
- formarea receptivității pentru cooperare.

Nu vom neglija utilizarea motivației pozitive și afective, care amplifică manifestările creative, comportamentele educatoarei, reacțiile ei față de răspunsurile originale, neobișnuite ale copiilor, fiind foarte importante, chiar responsabile pentru manifestările creative sau noncreative ale acestora.

Vom avea în vedere că părinții constituie un important factor stimulator sau frânat pentru manifestările creative; în general, ei sunt mai indulgenți cu copilul mic pe care îl protejează și tind să devină mai autoritari, mai exigenți, cu preșcolarul mare: autoritarismul ca și neimplicarea părintelui în jocul copilului diminuează potențialul creativ.

Vom ține cont de faptul că activitatea în grup satisface trebuința de relații cu ceilalți și stimulează flexibilitatea, fluiditatea, originalitatea plastică și verbală; copiii se simt securizați în mijlocul grupului, cooperează, beneficiază și valorifică soluțiile exprimate în grup, își perfecționează propriile soluții.

BIBLIOGRAFIE:

1. Conf.Univ.dr. Margareta Dincă, (2003), Metodologia cercetării psihologice, Curs pentru învățământ la distanță, Editura Universității Titu Maiorescu, București;
2. Elena Rafailă, (2002), Educarea creativității la vârsta preșcolară, Editura Aramis, București;
3. Lucreția Chiriac, (2004), Modalități de cunoaștere a aptitudinilor creatoare ale preșcolarului, R.Î.P, nr.3-4

Prof. învățământ preșcolar. Adriana Senciuc

Prof. învățământ preșcolar. Aurelia Nechifor

Grădinița Cu P.P. Nr. 17 Tulcea